

Aleš Norský: For many motorsport, and Formula 1 fans in particular, there always was certain need to accumulate race results and statistics. During the pre-internet era, this was often not an easy task...most such collections included various newspaper clippings and hand-written notes that only the most organized individuals were able to keep in reasonable order. Of course, there were the 'Autocourse' annuals and few other less known publications, such as 'A Record of Grand Prix & Voiturette Racing' but nothing really for an ordinary yet interested fan. Finally in 1989 David Hayhoe arrived with the 'Grand Prix Data Book' which offered compact and complete summary of all World Championship race results. GPDB was also relatively easy to obtain and quickly established itself within the greater Formula 1 world. Corrected and expanded re-editions followed after the 1994, 1996, 2000, and 2005 seasons. David Holland worked on all those later publications alongside David Hayhoe. In the fall of 2012, I had this e-mail discussion with him.

A.N. How did you make a leap from an ordinary fan to a serious statistician, who became involved in co-producing the GPDB with David Hayhoe?

D.H. I was one of those people that left behind a lot of my teenage interests, such as motor racing and fishing, and only went back to them once I had settled down with my wife to be in about 1984/85, and started to watch every Grand Prix live on TV. I wanted to catch up with these missing years so I read everything I could from the various public libraries in the part of London we were living in at the time. Incidentally we had bought a flat just off Wimbledon Common, and found out after we moved in that I lived between two former World Champions. James Hunt was a hundred metres or so south of me and Alan Jones a similar distance north of me in Putney Heath. The interest in statistics all really started after a works outing to Brands Hatch in 1984, where I bought a small booklet by Mike Kettlewell that covered the records from the World Championship going back to its inception in 1950. I noticed from my reading that not only were there various discrepancies but also missing data about drivers from the Championship. I remember writing to Mike Kettlewell asking if I could update his book, he wasn't keen and said it would be nearly impossible to find out all the drivers that took part. So after buying Mike Lang's excellent 'Grand Prix' book series that covered each Championship race, I began putting together details of all drivers, cars and circuits with a view to bring out a book of my own. A year or so later at a motor sport monthly film event in Chiswick, I met David Hayhoe who was working on a similar idea but more statistics based and (more relevant) very nearly finished and ready to publish. We arranged a meeting in the south London area and after checking through his first version of the GP Data Book, agreed to work on a much bigger and expanded edition that we would publish ourselves.

Ten and especially 20 years ago, GPDB was more-or-less the only available and reliable source of data for Formula 1 statistics and remains very relevant to this day. You have spent countless hours making sure that it is as accurate as possible. Yet, most people today get their information from the internet, which offers an overwhelming amount of data and some web-sites are much less reliable than others. What are your thoughts on that?

I'm a big believer in books...you should see my bookshelves and there can be nothing nicer than sitting down with a favourite book with a nice drink at your side. Although there will always be a market for books, the internet is getting better all the time. It's quite easy to spot the well-produced sites and with a basic knowledge of a subject you can avoid the badly written amateur sites. The advantage of the internet means that mistakes and errors, everybody makes some trust me, can be easily rectified, and more importantly, records can be updated on the day of the race. Books soon become out of date and believe me many have unintentional mistakes that are now recorded forever. I'm sure both markets will co-exist side by side for many years to come.

Co-working on the GPDB did not make you exactly rich, right?

No not at all. The first edition that we've self-published in 1995 just about covered the costs, but it gave us a marker in the market place, which made it easier for a publisher to get involved. Duke Marketing did a good job for the next edition although it was rather large...we soon nicknamed it 'big yellow' because of the colour of its cover. I suppose there was a small profit that went towards a family holiday in Florida, but when you add up the hours of research it doesn't really pay for itself and you certainly could not earn a living from it. The fourth and last edition from Haynes was very well put together, but again there was not a lot of money from that and I don't see another version appearing unless there is a big change in the format.

Later on you worked with Bertrand Gachot and SkyTV. Is there anything you can share in regard to those experiences?

It was great to work with a contemporary Formula 1 driver and you could see his competitive spirit. He got in touch with David, regarding using the GPDB as partial data for his F1i.com website. After an initial meeting at a hotel near Weybridge (I believe he was living in Esher at the time) we agreed terms to work for him and he had all our data for his website. In all I met him about three times in his London offices...and he was at a different address in the Holborn area

on each of those occasions. The last time I saw him was in January 2002, and by this time he was living in Spain and was concentrating on his Hype energy drink business. F1i.com never really took off...I guess he had too many projects to concentrate on. In February of that year I contacted Sky Sports with an idea about stats and trivia for their pay-per-view coverage of that Formula 1 season, and was very surprised to be offered a three minute slot on their preview programme. I used to travel to the studio in Isleworth and record my stats and facts to camera while they played various film links relating to my subject matter. In the end it became too expensive to buy the film from FOA (*Formula One Administration*), so I was dropped mid-season. It was an amazing experience and quite nerve wracking to appear in front of the cameras. A few people I hadn't spoken to for a while got in touch afterwards, but it all passed very quickly. Sky probably picked the wrong year as 2002 was a season of Schumacher dominance and they didn't continue that channel into 2003. They are covering F-1 again this year in the UK, and although I emailed the producer I haven't been called back!

We all have individual ideas about when the Golden Era of Formula 1 actually was, and perhaps inevitably that time is always in the past. Which period is it for you?

Well, each era has its high points. I find the drivers interesting from the 1950s as most had other jobs to go to and were more rounded characters. The 1960s had the Jim Clark era...the best ever in my opinion. The 1970s had the most interesting variety of cars and sponsors...who could forget the six-wheel Tyrrell? The 1980s probably had the best racing, the turbo era with Mansell, Prost, Senna and Piquet, so I would find it hard to pick out a particular time, although the 1976 season was something special.

How much do you still follow Formula 1 and what is your opinion of the sport today?

I still watch the majority of races live on the BBC when I can, although I don't have the Sky channel, so can only watch these highlights. I much prefer the older traditional tracks like Spa-Francorchamps and Monaco and I'm not keen on the new Tilke tracks. The racing is as entertaining as ever and the drivers are probably as good as they have ever been across the whole grid. I'm not a fan of KERS or adjustable wings and together with the fast degrading tyres it's never easy to spot a good overtaking move that depended on driver skill alone. I haven't been to a live GP since 2001...which is a long time ago. India and Canada are on my visit list some time very soon, I hope.

You are a regular at the annual Goodwood Festival of Speed...any good stories from there?

Other than the very first low key Festival, I have been to every event apart from the time my daughter had her graduation. I love the atmosphere and the way you can wander around the paddock getting close up to the cars and some of the drivers. I have spoken to many over the years, although the current drivers tend to be swamped by autograph hunters. It's also a lovely part of England and it's great to meet up with friends in many of the pubs in the countryside after the day's activities. The American visitors are always very open and I have had the privilege of chatting with Dan Gurney, Carroll Shelby, Chuck Daigh, and Danny Sullivan over the years. Although it is a great event and I would recommend it to any sports fan, I now prefer the Revival Meeting in September, when Lord March opens the historic Goodwood circuit and we all get the chance to dress up in old style jackets and ties. They really race too, it's not like a parade of expensive toys...those guys really go for it. It's like a time capsule, so if you haven't made the visit yet, I would really recommend it. The car and driver line up is the best anywhere in the racing world.

Prost or Senna?

Probably Prost, I met him for the first time at this year's Goodwood Festival. Senna was probably the faster of the two though, although he took some strange liberties on the track. The incident at the first corner at Suzuka 1990 and the time he nearly pushed Prost into the pit wall (*in Portugal 1988*) were examples of a style of driving that I couldn't really relate to or excuse.

Have you ever entertained an idea to try racing yourself?

I've never seriously considered trying to race myself as, apart from never having the money, I think my imagination would always be thinking of what could go wrong. I was often day-dreaming of racing in my twenties, but it never happened except from the odd kart race here and there, which I wasn't very good at to be honest. I've had a few laps of Silverstone in an Aston Martin recently, but felt I didn't really go as fast as I could...so you couldn't say I've been a loss to the racing world.

Have you ever visited the Czech Republic?

Yes, I visited Prague with friends for our wedding anniversary in June 2009. What a beautiful city. I loved the street music and the cellar bars as well as the fantastic architecture. I found it very expensive in the centre of the city and

unfortunately had one of those restaurant meals you remember for the wrong reasons. It was near the Old Town Square. The waiter didn't know what rose wine was, mixed up our starter and main course, and generally left a lot to be desired, so we didn't tip and got into an argument with the management. Other than that we loved exploring the city and meeting the people. I didn't get to see the Jewish cemetery and other parts of the city...so intend to go back some time.

Well, did I forget to ask anything?

What about getting a Czech GP on the Brno circuit? It could always alternate with Hungary if money is tight...and Tomáš Enge could be the race steward, perhaps?

PHOTOGRAPH COURTESY OF DAVID HOLLAND.

Aleš Norský: Pro mnohé fanoušky motoristického sportu a Formule 1 predevším, vždy existovala potřeba shromažďovat výsledky a statistiky. V dobách před internetem to ale mnohdy nebylo lehké a většina takových kolekcí zahrnovala kupu novinových výstřížků a ručně psaných poznámek, které jenom ti nejpořádnější byli schopni si udržovat v jakémsi pořádku. Samozřejmě existovaly ročenky 'Autocourse' a pár dalších, méně známých publikací, jako 'A Record of Grand Prix & Voiturette Racing' ale v podstatě nic pro obyčejného fanouška, který chtěl vědět více. Konečně se v roce 1989 na scéně objevil David Hayhoe s knihou 'Grand Prix Data Book' která nabízela kompaktní a kompletní přehled výsledků všech závodů mistrovství světa. Navíc byla GPDB poměrně lehce dostupná a v širším světě Formule 1 velmi rychle našla svoje místo, a vyšla v doplněných a rozšířených re-edicích po sezonách 1994, 1996, 2000, a 2005. Na všech těchto dalších vydáních se už vedle Davida Hayhoe podílel i David Holland, se kterým jsem na podzim roku 2012 měl tuto e-mailovou konverzaci.

A.N. Jak jsi se překlenul od obyčejného fanouška k serióznímu statistikovi, který se dostal až ke spolupráci s Davidem Hayhoe na knížkách GPDB?

D.H. Byl jsem jedním z těch, kteří svoje klukovské záliby, v mém případě automobilové závody a rybaření, dali na čas k ledu a vrátil jsem se k nim až potom, když jsem se trochu usadil. Což bylo zhruba v polovině osmdesátých let a v té době jsem znovu začal sledovat všechny závody mistrovství světa v televizi. Zároveň jsem chtěl dohnat ty zameškané roky a proto jsem četl všechno, co mi přišlo pod ruku. V části Londýna, kde jsem tehdy bydlel, naštěstí byla v tomto směru docela slušně vybavená veřejná knihovna. S manželkou jsme tehdy koupili byt hned vedle Wimbledon Commons a já jsem brzy zjistil, že bydlíme mezi dvěma světovými šampiony! Možná 100 metrů na jih byl James Hunt a nedaleko na sever v Putney Heath bydlel Alan Jones. Vážnější zájem o statistiky ve mě asi vzbudila návštěva Brands Hatch v roce 1984, kde jsem si tehdy koupil takovou malou knížku, ve které dal Mike Kettlewell dohromady data o mistrovství světa Formule 1 od roku 1950. Z toho, co jsem si přečetl jinde se mi zdálo, že jeho informace obsahují poměrně dost nepřesností a řada faktů úplně chyběla. Dokonce jsem mu tehdy napsal a navrhnul jsem mu, že jeho data doplním a upřesním, ale on neprojevil žádný zájem a zastával názor, že získat kompletní a přesné informace by stejně bylo nemožné. Později jsem si ale koupil vynikající knížky 'Grand Prix' ve kterých Mike Lang popsal všechny dosavadní mistrovské závody, a s jejich pomocí jsem si začal uspořádat detaily o všech pilotech, okruzích, a vozech s myšlenkou na vydání vlastní knihy. Zhruba o rok později jsem na nějakém večírku věnovanému motoristickému sportu potkal Davida Hayhoe, který měl velmi podobný úmysl, a zároveň byl se svou prací oproti mě dost popředu...v podstatě už byla jeho kniha připravená k publikaci. Domluvili jsme si další schůzku v jižním Londýně a skoro ve stejnou dobu jeho knížka vyšla. Když jsem měl možnost tuto první GPDB pořádně prohlédnout, rozhodl jsem se s Davidem spojit síly a spolupracovat na nové, rozsáhlejší verzi.

Před deseti a především 20 lety byla GPDB více-méně jediným dostupným a spolehlivým zdrojem statistik Formule 1 a zůstává velmi užitečná i dnes. Zajistit, aby všechny informace byly co možná nejpřesnější tě stálo nesčetné hodiny titěrné práce. Dnes ale většina lidí získává informace z internetu, který nabízí ohromující množství dat, ale zároveň některé web-stránky jsou mnohem méně spolehlivé, než jiné. Jak se na to všechno díváš ty?

Já jsem velkým zastáncem knih...měli by jste vidět moje police. A není nic lepšího, než si čas od času sednout s dobrou knížkou v ruce a dobrou lahví po ruce...proto věřím, že pro knihy vždycky bude prostor. Internet ale každopádně převažuje a navíc je schopen se vyvíjet doslova každý den. Naštěstí většinou není tak těžké rozpoznat kvalitní web-stránky od těch opravdu amatérských a myslím, že každý s trochou základních znalostí se může těm nejhorším poměrně snadno vyhnout. Velkou výhodou internetu je i to, že chyby, věř mi, že i při nejlepší vůli každý občas nějakou udělá, mohou být po odhalení velmi snadno opraveny. A výsledky a statistiky mohou být doplněny ihned po každém závodě. Naproti tomu každá knížka je dříve nebo později zastaralá a všechny chyby, které v ní jsou, tam zůstávají napořád. Přesto si myslím, že knihám ještě není odzvoněno a budou nadále existovat i vedle internetu.

Spolupráce na GPDB tě ovšem neudělala zrovna boháčem, nebo ano?

Vůbec ne. První knížku jsme v roce 1995 vydali na vlastní náklady, které jsme sotva získali zpět. Otevřelo nám to ale dveře k profesionálnímu vydavatelství, kterým byl Duke Marketing. Další edice vyšla pod jejich hlavičkou, a myslím, že se docela povedla. Až na to, že to byla opravdu velmi rozměrná kniha, které se velmi brzy začalo říkat (*tady jde o narážku na barvu vazby*) Big Yellow. Po pravdě řečeno jsme tehdy nějaké peníze vydělali a bylo toho dost na rodinnou dovolenou na Floridě. Ale když si vzpomenu na ty hodiny, které jsem tomu věnoval, tak si vůbec nejsem jistý, jestli to z čistě ekonomického hlediska opravdu stálo za to. Každopádně není ani zdaleka možné takovým způsobem živit rodinu. Poslední GPDB vyšla v edici Hynes Publishing a byla zřejmě ze všech nejlepší v rámci prezentace, úpravy a vůbec. Ale finančně z toho zase skoro nic nekápl a nemyslím, že někdy vyjde další GPDB v knižní formě. Určitě ne ve stejném formátu.

Později jsi spolupracoval i s Bertrand Gachotem a televizní stanicí SkyTV. Můžeš nám o tom něco říct?

Bylo opravdu super spolupracovat s aktivním pilotem, ze kterého skutečně viditelně vyzařovala soutěživost a úsilí dosáhnout úspěchu. Gachot se tehdy spojil s Davidem Hayhoe ohledně převodu dat z GPDB na jeho novou web-stránku F1i.com. Po první schůzce v hotelu nedaleko Weybridge (myslím, že on tehdy bydlel v Esher) jsme souhlasili s jeho nabídkou a uvolnili mu všechny naše materiály. Celkem jsem se s ním setkal asi třikrát v jeho londýnské kanceláři, která ale byla pokaždé na jiné adrese, i když vždycky v oblasti Holborn. Naposledy jsem ho pak viděl v lednu 2002, když už bydlel ve Španělsku a začal se plně soustředit na svůj nový projekt s Hype Energy Drink. Nakonec se F1i.com tak říkajíc vůbec neposunulo od startovní čáry. Gachot měl evidentně příliš mnoho železek v ohni a něco zákonitě potřebovalo propadnout roštem. V únoru toho roku jsem taky kontaktoval Sky Sports s nápadem uvést každé vysílání takovým krátkým souhrnem faktů a střípků o daném okruhu. Byl jsem opravdu velmi překvapen, když mi nabídli třímínutovou prezentaci před každým závodem. Jezdil jsem pak do jejich studia v Isleworth, kde jsem svůj příspěvek odříkal do kamery, zatímco za mnou promítali archivní tématické záběry. Což pak rychle začalo být zdrojem

prvních problémů, protože za použití těch záběrů musel Sky platit FOA (*Formula One Administration*). Nakonec usoudili, že to stojí příliš mnoho peněz a bez velkých cavity mě v půlce sezony zrušili. Sedět před televizní kamerou pro mě osobně byl docela vzrušující a zároveň nervydrásající zážitek. Výhodou bylo, že pár lidí, se kterými jsem ztratil kontakt se potom, když mě viděli na obrazovce ozvalo, ale nic z toho nemělo dlouhého trvání. Když se dívám zpátky, tak rozhodnutí Sky začít vysílat Formuli 1 zrovna v roce 2002 bylo dost nešťastně načasované. Byla to jedna z sezón, kdy Michael Schumacher naprosto dominoval a na konci sezony Sky Sports kanál pro F-1 zrušili. Tento rok jsou ale zpátky, a tak jsem jenom cvičně kontaktoval svého bývalého producenta...jenže ten mi vůbec neodpověděl!

Všichni máme vlastní názor na to, kdy zažila Formule 1 svou zlatou éru a je možná nevyhnutelné, že toto období je pro většinu z nás v minulosti. Které období nejvíce zapůsobilo na tebe?

Každá éra má svoje lepší i horší části. Piloti z padesátých let jsou zajímaví, protože většina z nich měla kromě závodění ještě normální zaměstnání a celkově byli mnohem více při zemi. Šedesátá léta byla obdobím kdy jezdil podle mě nejlepší pilot všech dob, Jim Clark. V sedmdesátých letech jsme zažili asi největší rozmanitost v konstrukci vozů (kdo by mohl zapomenout na šestikolku Tyrrell) a do sportu se zapojila i řada zajímavých sponzorů. Osmdesátá léta s turbomotory a takovými borci jako Mansell, Prost, Senna, nebo Piquet měla možná nejlepší závody. Je těžké si mezi tím vším vybrat jedno určité období, ale přesto musím říct, že sezona 1976 byla opravdu vyjímečná.

Nakolik ještě svět Formule 1 sleduješ a jaký je tvůj názor na dnešní situaci v tomto sportu?

Pořád se snažím pokud možno sledovat televizní přenosy, i když jsem se rozhodl zatím neutráčet za SkyTV. Takže často vidím jenom sestřihy na BBC. V porovnání s moderními tilkedromy na mě mnohem více působí starší tradiční okruhy jako Monako nebo Spa-Francorchamps. Myslím ale, že závody jsou stejně vzrušující jako kdy předtím a všichni současní piloti jsou taky na opravdu vysoké úrovni. Nejsem fanouškem KERS a pohyblivých křidel, navíc v kombinaci s rychle degradujícími pneumatikami. Připadá mi dost těžké dneska vidět opravdu skvělý předjížděcí manévr, ve kterém hrály hlavní roli umění a zkušenost pilota. Osobně přímo na závodech jsem byl naposledy v roce 2001, což je až neskutečně dávno. Každopádně doufám, že se v nepříliš vzdálené budoucnosti dostanu do Kanady a Indie.

Pravidelně navštěvuješ i festival rychlosti v Goodwood...máš nějaké dobré historky?

Na úplně prvním jsem nebyl, ale potom jsem vynechal už jenom jednou, když moje dcera měla promoce. Miluju tu atmosféru, kde se můžeš jenom tak procházet v paddock a mít opravdu na dosah ruky jak auta tak některé z přítomných pilotů. S mnoha z nich jsem za ty roky měl možnost prohodit alespoň pár slov, i když soudobí piloti jsou většinou okupováni lovci autogramů. Navíc je Goodwood v opravdu pěkné oblasti Anglie a vždycky se tam sejdu s řadou známých, se kterými pak většinou zapadneme do jedné z tamních hospůdek. Taky jsem tam měl možnost se setkat s několika americkými hosty, kteří byli vždycky velmi příjemní a otevření. Mezi jinými to byli Dan Gurney, Carroll Shelby, Chuck Daigh, nebo Danny Sullivan. Ale přestože Goodwood Festival of Speed je skvělá akce, kterou můžu každému doporučit, ještě raději tam (*do Goodwood*) jezdím na Revival Meeting, když každé září Lord March slavnostně otevře celý okruh a my máme možnost se vyparádít do dobového oblečení. A závody, které to provázejí jsou opravdu na ostří nože, ne jenom procesí drahých hraček! Je to jako cesta zpátky v čase a každý, kdo to nezažil by měl tuhle návštěvu zvážit. Opravdu doporučuji. Kvalita startovního pole vozů i pilotů si nezadá s jakýmkoli jiným podnikem kdekoli na světě.

Prost nebo Senna?

Spíše Prost, se kterým jsem se mimochodem poprvé v životě setkal právě letos v Goodwood na festivalu rychlosti. Senna byl asi rychlejší, ale osvojoval si na trati docela zvláštní privilegia. Kolize v první zatáčce v Suzuce 1990 a jeho manévr v Portugalsku 1988, kdy málem odsrčil Prosta do zdi, jsou příklady chování, které opravdu nemůžu úplně pochopit ani omluvit.

Zabýval jsi se někdy myšlenkou sám závodit?

Nikdy jsem vážně nemyslel na to, že bych sám měl závodit. Kromě toho, že bych nikdy nesehnal dost peněz mám i obavy, že bych se nedokázal úplně zbavit myšlenek na to, co všechno se může stát. Když mi bylo kolem dvaceti, často jsem si představoval, jaké by to bylo stát se závodníkem, ale kromě občasného závodu motokár, což mi stejně moc nešlo, jsem v tom směru nepodniknul žádné kroky. Nedávno jsem měl možnost si s vozem Aston Martin zajet pár kol na Silverstone, ale stejně jsem cítil, že jsem nejel tak rychle, jak bych asi mohl...takže moje nepřítomnost pro svět závodění určitě nebyla žádnou ztrátou.

Navštívil jsi někdy Českou Republiku?

Ano, v roce 2009 jsme s manželkou a pár přáteli v rámci oslav našeho výročí svatby navštívili Prahu. Nádherné město s pouličními muzikanty a sklepními hospůdkami, fantastická architektura. V centru města bylo ale opravdu draho a navíc jsme měli jeden z těch zážitků, na které člověk vzpomíná jenom nerad. V restauraci poblíž staroměstského náměstí jsme narazili na číšníka, který nejdříve ani nevěděl, jestli vůbec mají růžové víno, potom nám přinesl hlavní jídlo dříve než předkrm, a když pak došlo ještě k dalším přehmatům a nesrovnalostem, rozhodl jsem se nenechat žádné spropitné...což nakonec vyústilo až ke konfrontaci s vedoucím. Přesto, v Praze se nám opravdu líbilo a všichni ostatní, se kterými jsme přišli do styku byli naprosto pohodoví. Nestihli jsme projít všechno, třeba židovský hřbitov, takže každopádně plánujeme se jednoho dne vrátit.

Takže, nezapoměl jsem na něco?

Co takhle dostat Formuli 1 do Brna? Mohlo by se střídat s Maďarskem a Tomáš Enge by mohl dělat komisaře.